ԽԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 307 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2 / 14 1897 19 ՐԷՃԷՊ 1315 ԵՐԵՔ ՇԱԲԹԻ

(ماسيس) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել Առ Խմբագրութիւն

[illegible] ՕՐԱԳՐՈՑ

Գ. ՊՕԼԻՍ ՂԱԼԱԹԻԱ, Աւրատանեկեան խան
Direction du Journal "MASSIS,,
Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

10 ՓԱՐԱ ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ 10 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	Տարեկան	դեկն.	արծ.	75
»	» Վեցամսեայ	»	»	40
Գաւառներու	» Տարեկան	»	»	100
»	» Վեցամսեայ	»	»	50
»	» Եռամսեայ	»	»	25
Օտար երկրի	» Տարեկան		Ֆրանք	25
Ռուսիոյ	»	»	Ռուբլի	10

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կընդունուի. 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշւով:

ԽՂՃԱՄՏՆԵՐԸ

Ամուսնութեան և ամուսնալուծումի մասին մեր երկու և յաւելուածական երրորդ յօդուածները կարդացողները, կ'են ոմանք անկեղծ պարզմտութեամբ մը չեն կրցեր ըմբռնել թէ ի՛նչ ըսել կուզենք։ Նախ կառաջարկենք ուշի ուշով դարձեալ կարդալ մեր բառերը, որոնք կը մարմնանան սա' տեսութեան մէջ թէ, ամուսնալուծումը ընկերային բարեկարգութեան պէտքերէն՝ պահանջումներէն մին եղած է, մեզի կիյնայ ընդունիլ զայն ՆՈՐ և ՄԱՍՆԱՒՈՐ օրէնքով մը։ Ահա պարզապէս en gros mots ի՛նչ որ կուզէինք ըսել եւ ցոյց տալ ընկերային բարեշրջութեան տեսակէտով։ Երկրորդ՝ պնդելու չափ առաջ գացած էինք թէ Հայ. Եկեղեցին բնաւ իբրեւ եկեղեցական կանոն կամ օրէնք ընդունած չէ ամուսնալուծումը, այս բառը բնաւ ո և է գործածութեամբ նուիրականացուած չէ մեր Եկեղեցւոյն կանոններուն՝ օրէնքներուն մէջ. տեսէք ո՛րքան պարզ կը խօսինք։ Օրաթերթի մը մէջ յիշատակուած բոլոր օրինակները մի առ մի քննեցէք. մեր բառը հաստատուած պիտի տեսնէք իր ամբողջութեամբ։ Մեր օրաթերթին սահմանը և էջերը շատ նեղ ըլլալով չենք կրնար յիշատակուած օրինակները հոս փոխադրել կամ ո և է գիրք ընդօրինակել։ Բայց կոչում կընենք Հայ. Եկեղեցին հասկցող, անոր եկեղեցական պատմութիւնը իմաստասիրող, դարէ դար անոր յեղաշրջումները ուսումնասիրող եկեղեցական պաշտօնեաներուն, որ մեզի հասկցնեն թէ Հայ Եկեղեցին ամուսնալուծումը իբրեւ ՕՐԷՆՔ ընդունա՞ծ է։ Հայ Եկեղեցին ամուսնալուծումը ընդունելով ի՛նչ բառ սահմանած է ամուսնութեան կապին այդ քակտումը նշանակելու համար։ Ընթերցողներ, ինչո՞ւ խնդրին սկզբունքները չէք ըմբռներ. մենք կը պաշտպանենք ամուսնալուծումի ՆՈՐ խնդիրը ընկերային բարեկարգութեան տեսակէտով. ընտանեկան կեանքին սրբութիւնը՝ հետեւաբար նաեւ ընդհանուր իմաստով ընկերութեան պահանջումը կրնար երբեմն ներկայ պահանջումին չափով ամուսնալուծումին պէտք ունենալ, բայց ամեն բարեկարգութիւններ ուսումով չեն ըլլար. ուսումով եղած՝ պահանջուած կարգերը ոչ տեւական կրնան ըլլալ ոչ կանոնական, ինչպէս մէջ բերուած օրինակներէն ալ կը տեսնուի։ Բննադատութեան և պատմական աղբիւրներու ուսումնասիրութեան կերպին բոլորովին անտեղեակ ըլլալ կը նշանակէ այն միամտութիւնը, որ այսօր քանի մը պատահական և force majeure ով հաստատուած ամուսնալուծումի դէպքերէն կը հետեւցնէ թէ Հայ. Եկեղեցին ամուսնալուծումը իբրեւ օրէնք ընդունած է։ Գիրութեան պարագաներ, ամլութեան դէպքեր, անհաւատարմութեան շատ յայտնի ապացոյցներ երբեմն ստիպած են մեր կրօնային իշխանութիւնները տեղի տալու կամ կատարուած իրողութիւնը վաւերացնելու։ Այս մասին մէջ բերուած կանոններուն չէ՞ որ՝ խմա տը սա' կէտը միայն կապացուցանեն թէ Հայ Եկեղեցին ընդհանրացնել չուզեր բնաւ զանոնք, այլ աւելի խիստ միջոցներու դիմել կը յորդորէ ամուսնալուծումը արգիլելու համար։ Գիրի վարուածները չդառնալով կամ իրենց մասին ո և է լուր չառնուելով, այրեր կամ կիներ անհամբերութեամբ ամուսնացեր են. Եկեղեցին բարկացեր է, կանոն դրեր է որ գերութեան ցաւալի պարագան նկատողութեան առնելով 7 տարի համբերութիւն ընեն մնացող միացողները, անկէց վերջը եթէ ձայն ձուն չելնէ, կարգուին, բայց եթէ հիները նորէն երեւան ելնեն, վերջինները ձգեն, հիներուն դառնան, մանաւանդ երբ հիները իրենցները պահանջեն։ Տեսէք հիմա, այս պատահական և անցողակի պարագաներուն առթիւ սա' մեր վերը յիշած կանոններուն գործադրութիւնը ի՛նչ կերպով կապացուցանէ թէ Հայ Եկեղեցին ամուսնալուծումը ընդունած է իբրեւ օրէնք, իբրեւ տեսակ մը եկեղեցական խորհուրդ։ Մենք չէ որ պիտի խաբուինք չաղախպատութենէ։ Աւելին կա՛յ. Հայ Եկեղեցիին ամուսնութեան կապին կամ լուծումին վրայ ընդունած վարդապետութիւնները՝ օրէնքները իմաստասիրելէ առաջ պէտք չէ՞ արդեօք քրիստոնէական Եկեղեցիին իր բաժանումներէն առաջ այդ մասին ընդունած վարդապետութիւնները կամ օրէնքները քննել։

Արքեպիսկոպոս Օրմանեանի ընդդիմադիր կուսակցութիւնը Քրիստոնէութեան առաջին դարերուն մէջ ամուսնութեան մասին Եկեղեցիին ունեցած վարդապետութիւնը քննած սրբապատ ուսումնասիրա՞ծ է, թէ միայն քանի մը կտոր կանոններ ժողովածուներէ ժողվելով մէջտեղ ինկած է բաներ մը զրուցելու համար։ Մենք գիտենք թէ այդ գետինը հաստատուն չէ, անոր համար ընկերային բարեշրջութեան և օտար ազգերու այս մասին ընդունած օրէնքներուն յենլով պատճառաբանութիւններ կազմեցինք։ Մենք գիտենք թէ յունական և լատինական եկեղեցիները՝ եթէ նոյն իսկ ժողովներով հաստատած են տեսակ մը բայց [illegible] մը ամուսնալուծում, ընկերային միջավայրէն գրգռուած կամ քշուած միայն այդ ձեւերուն՝ գաղափարներուն յանդեցան։ Եւ լատինական եկեղեցին դեռ իբրեւ կրօնական վարդապետութեան մաս չէ ընդունած ամուսնալուծումը. այդ բառը չկայ տակաւին քրիստոնէական բառարանին մէջ։ Նախնական եկեղեցին արդէն ամուսնութեան համար գրեթէ սուրբ գաղափար մը ունէր. ամուսնութեան կեանքը տեսակ մը ոչ-քրիստոնէական կարգադրութիւն կը համարուէր, բայց երբ սուտ ու փուճ կարծիքները չքրականացան, և աշխարհի կործեցեալ վախճանը չխոստացաւ վրայ հասնելու, և հեղհեղէ քրիստոնէութիւնը պետական կրօն մը եղաւ, այն ատեն, այն ատեն միայն սկսաւ ամուսնութիւնը նուիրագործուիլ դիտակցաբար եկեղեցին կողմէ. կրկին ամուսնութիւն արտօնուեցաւ, բայց շատ ուշ, գիտէ՞ք.— Բա՛ս երրորդը, չորրորդը։ Ամուսնութեան այս վերջին յեղաշրջումները ընկերային բնադատում մ'էին միայն եկեղեցիին վրայ եղած։ Ահա իր խիստ համառօտ և խոչոր գծերով եկեղեցիին նախնական՝ բուն՝ ու առաքելական՝ վարդապետութիւնը ամուսնութեան նկատմամբ։ Այս մասին երկար էջեր կարելի է գրել։

Արդ այս վիճակին մէջ Հայ եկեղեցիին վիճակած էր ամուսնալուծումը ընդունիլ, Հայ եկեղեցիին՝ որ հակառակ բազմաթիւ ազգային ձգտումներուն հաւատքի իրերու մէջ, տեսակ մը աւանդամոլութեան՝ մանաւանդ թէ նախնական ձեւերուն ճշգրիտ կիրառումին մէջ մնացած է։ Օրինակ՝ վանքերու կազմակերպութիւնը, պահեցողութեան խստութիւնը, կուսակրօն եկեղեցականութեան ո՛րքան յամառ չարունակութիւնը։ Եթէ Հայ եկեղեցին ամուսնալուծումը ընդունած է շատ մութ ժամանակներու մէջ, ինչո՞ւ հիմա արձակ համարձակ լուսաւոր ժամանակներու մէջ չընդունիր զայն։ Ի՛նչ է մեր եկեղեցական իշխանութեան ծայրագոյն յամառութիւնը այս մասին, և ամեն եկեղեցականներու մէջ ալ հաւասարապէս։ Ասի կը նշանակէ թէ իրենց աւանդութեան մէջ ատանկ բանի մը վրայ չը խօսուիր հարկաւ։

Մէջ բերուած օրինակները պատահական բաներ են, կը կրկնենք, և հաւատացէք որ այնպէս են։ Ամուսնալուծման համար հայկական օրէնքէ մը վկայէր աւելի բան կը հասկցնէր մեզի, քան այդ վերնագրին յաջորդող վիճոտ (chicaneur) պարբերութիւնները և կանոններու յիշատակութիւնները, որ ամուսնալուծումը կոչուին։ Այո, հայկական օրէնքի մը պէտքը, միջավայրին՝ ժամանակին ազդեցութեան տակ, ոչ թէ ապացոյցներ բերելով թէ եկեղեցին ընդունած է զայն։ Անանկով բան մը ձեռք չենք կրնար բերել։

Հոս քրիստոնէական եկեղեցիին ամուսնութեան վրայ ունեցած մէկ ըմբռնումն ալ յիշատակեմ ու վերջացնեմ. Ամուսնութիւնը՝ այսինքն էրկան ու կնոջ միաւորութիւնը կը նմանցուէր եկեղեցիին ու Աստուծոյ միջեւ գտնուած սիրոյ և ԱՆԼՈՅԾ միութեան, ինչպէս կը յիշեն անշուշտ բոլոր ամուսնացողները, երբ եպիսկոպոսը, վարդապետը կամ քահանան շէշտելով կարդացին իրենց վրայ։

Այս տողերը գրելով վիճաբանութեան մտնելու պէտք չունինք. ամուսնալուծումը կը ջատագովենք միայն ոչ-եկեղեցական տեսակէտով, աշխարհականացումի փափաք մը ունինք առ աւաւելն։

ԲԱԳՏՈՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷՆ

Ամէն երկիր ունի իր մէջ մարդկային քրտնաթոր ճակտին արդիւնքը անգթօրէն չորթող այն հաստատութիւնները, որոնց «գինետուն» անունը տուած են, հաստատութիւններ՝ որ կը սպառեն նիւթականն ու ֆիզիքականը, որոնց կ'ընկերակցի մտաւորականի և բարոյականի անխուսափելի անկումը։

Աշխարհի ոչ մէկ կողմ այնքան բազմաթիւ են մոլութիւններու այդ վայրերը, որքան՝ յԱնգլիա. արբեցութիւնը իր ամենէն մեծ յաղթանակը կանգնած է այս երկրին մէջ, այնպէս որ, միակ անուանն իսկ չեմ գիտեր ի՛նչ զզւելի ուրախութիւն մը կը խրխտայնէ Բագտոսի պաւակներուն արբեցութեան չըթունքներու վրայ։

Մինչ կը տեսնեմ մարդկեղէն հոսանքներ որ կը խուժեն այդ ապականուած յարկերէն ներս, լեցնելու համար իրենց տակառ-ստամոքսը այն հեղուկով, որոյ մէջ խառնուած է բնտանեկան դրկումի «ախ»ը։ Հա՛ Բագտոսին մէջ, քով քովի նստած են ծեր ու երիտասարդ, տարիքոտ կիներ և մանկամարդ գեղուհիներ(*) ու անոնց քով պատանիներ որ մեծ գինեմոլներու պէս կը ճնկեն։

Ի՛նչ հակապատկեր անգլիական գեղեցիկ բարքերուն. ահա՛, միակ յոռի կողմը սքանչելապէս քաղաքակրթուած ազգի մը. մոլութիւն՝ որոյ առջեւ բարոյախօս ամենէն պերճաբան լեզուներ անզօր գտնուած են մինչեւ այսօր։

Երբեմն զարմացումը կը պաշարէ մեզ, երբ լսենք այն մեծ ծախքերը որ բրիտանական ազգը կընէ իր նաւատորմիղին համար. բայց այդ մեծ երեւցած գումարը ոչինչ է խմելիքին տրուած անօգուտ դրամներուն քով։ Անգլիացիք ամէն տարի 10 միլիոն ոսկի կը ծախսեն ծովային զօրութիւնը բազմապատկելու համար. սակայն, Բագոսի տաճարներուն մէջ թափուած ոսկիներու տարեկան գումարը կը հասնի 143,000ի։ Ա՛լ կրնաք երեւակայել խմելու սարսափելի աստիճանը։

Արբեցութեան երեւոյն կամաւորապէս թշուառացողներուն թիւը այնքան շատ է Անգլիոյ մէջ, որ եթէ ամէնքը մէկ բերենք կրնան Պիրմինկամ քաղաքը ամբողջապէս լեցնել. եթէ կայ բա՛ն մը որ արգահատանքի անարժան այդ մոլոր ազգատներուն ապրուստը ապահովէ, այն ալ գործաւորական կեանքի զօրաւոր և կենսատու ուժն է։

Գինեմոլութիւնը կատարեալ ապուշներ դարձուցած է հասարակ տարրը. ընտանեկան մտածումներն սառած են սրտին մէջ, կատարեալ մարդամեքենաներ, որ իրենց չըթունքներուն մշտնջենապէս փակած գաւաթէն զատ ուրիշ բան չեն ճանչնար. շատ գործաւորներ այն աստիճան մոլացութեան կը մատնեն ընտանեաց ապրուստի հոգը որ խեղճ կիներնին շաբաթօրերը կուգան կը տնկուին գործարաններու դռներուն առջեւ, որպէսզի՝ տեղնիտեղը իրենց ամուսինէն պահանջեն շաբաթական ընելիք ծախքի գումարը, զի գինեմոլը երբ միանգամ մտնէ գինետունէն ներս, դուրս չելներ մինչեւ որ բոլորովին պարպէ քսակը։

Մարդկային նախատինքի ամենէն մեծ բաժինը իրաւունք չունի՞նք յատկացնել գինեմոլին, ընտանեկան կեանքի աններելի ոճրագործին որ իր կնոջ ու զաւակներու պարտական եղած սիրոյ և գուրգուրանքի զգացումները զազանաբար կը խեղդէ արբեցութեան թունալից գաւաթին մէջ։

Լոնտոն, 27 Նոյ. 97 ՎԱՂԱՐՇ

(*) Մաքերնուդ մի անցնէք բնաւ որ այդ իգական սեռին մէջ բարեկեցիկ դասու պատկանող օրիորդներ գտնուին, բոլորն ալ գործաւորուհիներ են, այն տեսակներէն՝ սակայն, որոց դէմքին վրայէն կուսական ամօթխածութիւնը շատ կանուխէն կծիկը դրած է։

ՏՈՔԹ. ԼՈՒԷԿԷՐԻ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔԸ

Մուխտի 15|27 Հոկտ. թուոյն մէջ, Արոյ՝ Վիէննայի քաղաքապետ Տոքթ. Լուէկէրի վրայ ուսումնասիրութիւն մ'էր հրատարակած։ Սոյն գրութիւն, ինչպէս եւ աւստրիական նիւթերու վրայ իր ուրիշ յօդուածներ մասամբ գերմաներէնի թարգմանուած ըլլալով, Տոքթ. Լուէկէր ջերմ շնորհակալիք յայտնած է Արոյի որուն առաթիւ կը շնորհաւորենք մեր համակրելի աշխատակիցը։

ՊԱՏԺ. ԴՐՈՒԹԻՒՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ

ՀԻՆԸ

Ա.

Պատժական հին դրութիւնը ներկայացնելու համար առաջ կը բերեմ գիւղային դպրոցի մը պատէն կախուած կանոնադրութեան կարեւոր մասը՝ որ իբր տասնեակ տարի առաջ հրատարակուած է թերթի մը մէջ։

Առաջին կանոն.—Ըն աղան որ սուտ սուտ կամ երդնու եւ կամ պիղծ խօսք խօսէ՝ ծնկերի վրայ կայնեցուած՝ «Հայր մեր» աղօթք պիտի ասէ և իր ձեռքով հողը գետնից վերցնելով իր լեզուի վրայ ձգէ և ապա ազատուի։

Երկրորդ կանոն.— Տղայի մը լեզուէ թէ ընկերաց և թէ այլոց մասին որ հայհոյութիւն բերնէն լսուի՝ մեծ գիրք մը ձեռք տալով մէկ ոտաց վրայ կէս ժամ առանց այս կողմ այն կողմ նայելու, և ապա գետին ծնկերի վրայ «Հայր մեր» ասելով ազատուի։

Երրորդ կանոն.— Այն տղան որ ընկերին ծեծէ կամ տունը իւր քրոջ ծեծէ, վարժատնէն եւ կամ տնէն բան գողանայ և քովը տեսնուի՝ ձեռների մէջ 12 փայտ ծեծ ընդունելու է, և ջրի սափոր վզէն կախուած մէկ ժամու չափ՝ վերջը «Հայր մեր»ով ազատուի,

Չորրորդ կանոն.—Գիւղի տղայոց խօսքեր կամ ձեր տան եղելութիւն և կամ վարժատան մէջ պատահած գործեր ո՛վ որ այստեղ այնտեղ պատմէ՝ մեծ փայտ մը թեւի վրայ դնելով՝ երկու տղայ գլխի վրայ «Հայր մեր» ասեն և ազատուի։

Հինգերորդ կանոն.— Առաւօտեան եւ երեկոյեան անխափան ո՛վ որ ժամէն ետ մնայ, նաև երեսը մուր քսելու է և կէս ժամ ծնկների վրայ դասն ասելով՝ վերջը «Հայր մեր»ով ազատուի։

Վեցերորդ կանոն.—Բարի կամ փայտի հետ խաղացող տղային պէտք է որ երկու տղայ ականջներէն բռնեն, մէկ անգամ տանին վարժատան վերի գլուխ, և քանի փայտ ոտաց տակ զարկուի՝ վերջը «Հայր մեր»ով ազատուի։

Եօթներորդ կանոն.— Եթէ մէկ տղայ որ զանկի ձայն լսաւ և վարժատուն չեկաւ, կամ ժամի ձայն առեց՝ եկեղեցին չեկաւ. և կամ Հայր մայր կանչեցին՝ խօսքերնին մտիկ չտուաւ, կէս ժամ բաց ծնկներով քարի վրայ կայնեցնելու է, եւ վերջը մի տղայ ականջը ծամէ մինչեւ որ աչքերից արտասուք թափէ՝ վերջը «Հայր մեր»ով ազատուի։

Ութերորդ կանոն.— Ձեր ձեռներ և ոտներ նայելու ենք, ո՛ւր ձեռ որ մաքուր չեղաւ՝ կատուի պէս լիզելու է մինչեւ որ մաքրուի. և ոտեր որ յստակ չեղաւ՝ սառոյցի վրայ կայնելու է, և թէ գլուխ կամ հանդերձ մաքուր չեղաւ, ճղուած լինի կամ քակուած, աղօթքի ժամանակ ատեանի մէջ ծնկերի վրայ մէկ քար գիրկ դրած՝ վրան աղօթք ասելու ենք, որ խեղք տայ Աստուած։

Այս հանճարեղ կանոնագրին ներկայացուցած պատժական դրութեան կը համաձայնի ոգիով գրեթէ մեր բոլոր դպրոցներուն մէջ կիրարկուած պատժական դրութիւնը. անո՛վ որ այդ դպրոցները կառավարող միակ զօրութիւնն եղած է երկիւղը, որ եթէ ուրիշ ու լաւագոյն և կարեւոր տարրերու հետ չմիանայ՝ վարժապետին բռնաւորի հանգամանք տալու, տղաներուն անհատականութիւնը սպաննելու, ու վարժապետին դէմ տղաներուն սրտին մէջ ատելութիւն սնուցանելու, և անոց հնազանդութեան բռնազբօսիկ երեւոյթ մը հագցնելու միայն կը ծառայէ։

Հին դրութեան հետեւող վարժապետի բառարանին մէջ պատիժ բառը՝ ճպոտի հարուած, ապտակ, թուք ու մուր, չարչարանք կը նշանակէ։ Անի օրէնքներ կը գծէ ու միայն օրէնք կը ճանչնայ մոռնալով կրթանքի միւս ու նպատակայարմար միջոցները, մանաւանդ օրէնքներու բարձրագոյնը, է՛ն վսեմը, — սէրը, և օրէնքը իր բովանդակ խստութիւնով ի գործ կը դնէ թէ՛ հաստարմատ կաղնիին և թէ աշալուն եղէգնիկին վրայ, առաջինը կը տապալէ ու վերջինը կը փշրէ իր վարժապետի սխալ հասկցուած ու սխալ ի գործ դրուած իշխանութիւնով։ Անի աշակերտներուն անձին մէջ չտեսներ իր նմանը, մարդը, Աստուծոյ պատկերն ու խորանը, ու հետեւաբար չկրնար յարգանքով վարուիլ անոր հետ։

Այդ դրութեան հետեւելով վարժապետը երբեք նկատի չառներ պատժին յարաբերութիւնը յանցանքին հետ։ Ասկէ զատ՝ նուիրական պարտականութիւնները կը գործածէ իբրեւ պատիժ. օրինակ «Հայր մեր» ըսել տալ, հարիւրաւոր տողեր գրել տալ անոր, ու այսպէսով պարտականութիւնները արհամարհելի ընել աշակերտներուն։

Այդ վարժապետին համար յանցանքի մը պատժին աստիճանացոյցը իր բարկութիւնն է։ Որքան մեծ է բարկութիւնը, այնքան մեծ պիտի ըլլայ պատիժը։ Դարձեալ՝ այս մարդուն համար պատժին նպատակը՝ իր պատիւին պաշտպանութիւնն ու իր անձնական հանգստութեան ապահովումն է։

Ցայտնի է թէ այսօրինակ դրութիւնով տղուն մէջ մարդը կը ջնջուի, ու սողունը կը զարգանայ։

Մեզի նոր դրութիւն մը պէտք է, որպէս կառաջարկէր Մոսոնի Լըջախոհ խմբագիրը մէկ երկու շաբաթ առաջ. այդ նորը իր ամբողջութեամբը պիտի ջանանք ներկայացնել Տօքթ. Whiteի և Տօքթ. Baldwinի պատուական գործերէն թարգմանելով հետեւեալ տողերը.

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՊԱՏԻԺՆԵՐ
ՊԱՏԺԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

Լաւ դպրոց մը յանցանքներ արգիլող և պատիժներ սահմանող կանոնագրի պէտք չունի երբեք։ Դպրոցի մէջ յանցանքները երկու կարգի կրնան վերածուիլ, — բարոյական յանցանքներ, և դպրոցին յաջողութեան վնասող յանցանքներ։ Այս երկու կարգի յանցանքներն ալ պաշտօնապէս արգիլուելու պէտք չունին. վասն զի առաջին կարգի յանցանքներուն նոյն իսկ Աստուծմէ արգիլուած ըլլալը պիտի հասկցուի դպրոցին կարգ ու սարքէն։ Դպրոցը՝ իր կազմակերպութիւնով՝ գործակցական շարժում ու աշխատութիւն կը պահանջէ. ուստի աշակերտ մը շատ որոշ պիտի տեսնէ թէ՝ դպրոցին այս պահանջումներուն համապատասխանելէ իր վրիպումը՝ անկարգութիւն և աններդաշնակութիւն առաջ կը բերէ։ Դպրոցին հարկաւոր կրթանքովն ու մարզանքով՝ պարտականութիւնը այնքան պարզօրէն կը ներկայանայ որ է՛ն դեռատի աշակերտն իսկ պաշտօնական կանոններու առաջնորդութեան պէտք չունենար։

Երբ հարկ ըլլայ [վարմունք մը պաշտօնապէս արգիլել աշակերտներուն՝ իմաստուն ուսուցիչը մասնաւոր պատիժ կցելու չէ այդ կանոնին։ Պատիժը պիտի որոշուի երբ յանցանքը տեղի ունենայ։ Զգուշանալու է սակայն երբեք չի դնել կանոն մը որուն գործադրումը երկբայելի է։

Պէտք չէ կարծել թէ աշակերտները իրենց ամէն մէկ յանցանքին համար պատժուելու են։ Ասի հին գաղափարն է որ դպրոցական կրթանքը սոսկումի կը փոխարկէր, ու դիւական հանգամանք մը կուտար վարժապետին որմէ հեռի ապրելու մէջ կը կայանար մանուկին բովանդակ երջանկութիւնը։

Դպրոցական կրթանքի (տիսիփլին) արդիւնաւորման փորձաքարը՝ պատժուած յանցանքներու թիւը չէ, այլ դպրոցին յանցանքներէ զերծութիւնն է. ճիշդ ինչպէս որ լեզուի վերաբերեալ հրահանգի մը արդիւնաւորումը ուսուցիչէն նշանակուած սխալներու թիւէն չի չափուիր, այլ յաջորդ հրահանգին՝ նման սխալներէ զերծ ըլլալէն։ Կրթանքի գերագոյն վախճանն է առաջնորդել աշակերտին ուղիղը ընտրել և խոյս տալ սխալէն, և ասի կախում ունի յաւէտ սրտի ու կամքի մարզանքէ քան պատիժներէ։ Ս. Մ. ԳԱՍԱՊԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՑԱՂԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — Մէկ օրուան մէջ երկու յաջողութիւն, երկու յաղթութիւն տարաւ գերման քաղաքականութիւնը Հայիթիի և Չինաստանի մէջ՝ իրարմէ շատ հեռի ծովափանց վրայ։ Ահա հաշուեկշիռ մը՝ որ կրնայ գոհացնել ամենէն կորովի ախորժակն անգամ։ 7 դեկտեմբերի օրը Գերմանիոյ կայսրութեան համար բարեբաստիկ զուգադիպութեամբ մը նշանաւոր եղաւ։ Քիչ մը ոյժ ցոյց տալ կամ ցոյց տալու ձայներ հանել բաւական եղան ամենէն ընդարձակ հատուցումներ ձեռք բերելու համար կարճ պայմանաժամի մը մէջ։ Հայիթիի սեւ հանրապետութիւնը հասկցաւ թէ սխալ ճամբու հետեւած էր։ Գերմանական հպատակ մը չարչարելու սկզբնական յանցանքին վրայ աւելի ծանր յանցանք մը աւելցուցած էր կրաւորական ընդդիմութիւն մը ընելով կայսերական դիւանագիտութեան օրինաւոր պահանջումներուն։ Վասնզի, խնդիրը հիմէն քննելով, Հայիթի կը կարծէր յոյս դնել գոնէ Վաշինկթընի կառավարութեան բարոյական օժանդակութեան վրայ։ Հայիթիի հանրապետութեան նախագահ Թիրէսիաս Սամ և իր խորհրդականները կարծած էին թէ Մոնրօէի վարդապետութիւնը, ամերիկեան ազգային իրաւանց այնքան հեշտ և առաձգական այդ սկզբունքը, իրենց համար ալ պիտի գործադրուէր։ Նոր աշխարհի մեծ հանրապետութեան եաւէը դարձած որ իրենց անդրանիկ քոյրն է, խաբուեցան կարծելով անպատիժ կերպով գրգռել գերմանացի կեսարը և անոր լեգէոնները։ Այս փոքրիկ հաշիւը սուտ ելաւ։ Միացեալ Նահանգները սովորաբար շատ հոգ չեն ըներ խափշիկ պետութեանց հետ իրենց ունեցած համերաշխութիւնը հրապարակաւ ցոյց տալու համար. իրենց քաղաքագէտներուն և խուժանին մէջ ալ գոյնի նախապաշարումը կայ, որ զիրենք կերպով մը անտարբեր կընէ այդ եբենոսագոյն յաճախորդներուն համար։ Միւս կողմէ, Վաշինկթընի դահլիճին ուրիշ յանցանք մ՚ալ կրնանք վերագրել, այսինքն փոխադարձ ուժերը նկատողութեան չառնել։ Գերմանիոյ հետ աւրուիլը հոգ չըներ, և այս ամենը սեւ հանրապետութեան մը աղւոր աչքերուն համար (խօսքը համար)։ Այս կէտը անգամ մը պարզելէ վերջ, Հայիթիի ուրիշ բան չէր մնար, եթէ ոչ տեղի տալ կարելի եղածին չափ մեծ քաղաքավարութեամբ։ Ահա այս որոշումը տրուեցաւ։ Հայիթիի Հանրապետութեան պահակ նաւը քանի մէկ թնդանօթի հարուածներով ողջունեց գերման դրօշը։ Երաժշտախումբը նուագեց գերման ազգային երգը։ Գերման դեսպան կոմս Շվէրին հանդիսաւորապէս ընդունուեցաւ արժանավայել պատիւներով, և ընդունեց նաեւ Հայիթիի իշխանութեանց չքմեղանքը և յանցաւորները պատժելու խոստումը։ Ահա կարգադրուած գործ մը։

Միեւնոյն ժամանակ Երկնային Կայսրութեան կառավարութիւնը՝ մանտարինեան ամեն աւանդութիւններէն ազատագրուած՝ կը փութար Գերմանիոյ նուիրել բոլոր պահանջուած գոհացումները քարոզիչներուն սպանութեան փոխարէն — բոլոր, բացի Քիաօ-Չէուլի գրաւումէն։ Չինաստանի վճարելիք պարտքը արդէն բաւական բան մ՚է. դրամական տուգանք, եկեղեցւոյ մը շինութիւն ի յիշատակ մեռելոց, յարատեւ պաշտօնանկութիւն Չէ-Զուէնի փոխարքային, Քիաօ-Չէուլի գրաւման ծախուց հատուցում, առանձնաշնորհմանց (բայց ոչ մենավաճառներու) տուչութիւն Շան-Թունկի երկաթուղեաց և հանքերուն վերաբերեալ. 1895 Յունիսի Ֆրանքօ-չինական դաշնագրին երդ յօդուածին խմբագրութեան համաձայն։ Այս յիշատակագրին ընթերցումէն կը հասկցուի թէ Բէքինի մէջ սոսկում տիրած էր. Չինաստան մինչեւ հիմա այնքան աբազ ընթացք ունեցած չէր. մինչեւ հիմա բանակցութիւնները հոն խոհական դանդաղութեամբ մը կը կատարուէին։ Երկնային մանտարինները՝ որ կը կարծեն ունենալ փորձառութիւն և յարմարութիւն դիւանագիտական զինախաղութեան գիտուն և բազմակնճիռ խաղին համար, իրենց դանդաղութեամբ կրնան մրցիլ ամենէն յաւակոտներուն հետ։ Բայց հիմա անանկ չէ. տեսակ մը գլխի պտոյտ կզգան՝ երբ կը տեսնեն նոր վարմունքի մը սկզբնաւորութիւնը՝ որուն առաջին նկարագիրն է բանակցի՝ առաջուընէ տեղ մը գրաւելով։ Կատարուած իրողութեան քաղաքականութիւնն է այս։ Պիզմարքական բան մը կայ սովորական կանոններու այս արհամարհանքին և միջազգային դասական հին իրաւունքի ռամիկ սովորամոլութեան մասին տեսակ մը վսեմ անտարբերութեան մէջ։ Գոնէ ազդեցիկ եղած ըլլալուն արժանիքը չենք կրնար ուրանալ։ Քիաօ-Չէուլի գրաւումը յայտնապէս կծեց Չինաստանի է՛ն զգայուն ջիղը։

Բայց զարմանալի է որ Պէրլինի արքունիքը ինչո՞ւ չպարպեր Քիաօ-Չէուն։ Պարտասումը վճարուելէ վերջ պէտք էր հրաժարիլ այդ գրաւումէն. կերեւի թէ Գերմանիոյ ակնդէրին ծայրը շատ մեծ ծակ մը բացուած է Քիաօ-Չէուն հոն անցնելու համար, կըսեն Ռուսիոյ և Անգլիոյ թերթերը։ Ասի խոստովանիլ կըլլայ թէ քարոզիչներուն գործը պատրուակ մ՚էր միայն նաւային կայան մը գրաւելու համար։ Ազգային իրաւանց սկզբունքներուն համար անսահման արհամարհանք մ՚է այս։ Վերջապէս ասի կը նշանակէ դրգռել Ռուսիոյ և Ճափոնի քէնը, ո՞վ գիտէ, թերեւս նաեւ միջամտութիւնը, չըսենք Անգլիոյ, որ շուտով կը քաշուի, երբ տեսնէ որ երրորդներ գործին մէջ մտնեն։ Բայց բարեմտօրէն խօսելով, կերեւի թէ այս մեկնութիւնները կանխահաս են և թէ Վիլհելմ կայսրը և ոչ մէկուն իրաւունք տուած է այնքան յանցապարտ ծրագրեր վերագրելու իրեն։ Կրնանք հաւատալ որ հաճութեամբ պիտի արձանագրէ այն կրկին յաղթութիւնը՝ որ այնքան պատեհութեամբ կը վկայէ հեռաւոր ծովեզերքներուն վրայ նաւային գործողութեան նախնական կարեւորութեան, որ կը ծառայէ նաեւ իր սիրական վարկերուն Րայխթակին կողմէ ընդունուելուն, և որ միեւնոյն ատեն իր սիրական մէկ հատիկ եղբօր՝ թանկագին կեանքը վտանգելէ կազատէ։ Ճշմարիտ է թէ չարաճճի մօքեր պիտի կրնան հաստատել թէ հարկ չկայ աւելցնելու նաւային ոյժը, որ այսքան մեծ և այսքան արագ արդիւնքներ ունեցաւ արդէն առաջին երեւնալովը։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Ինչպէս հեռագիրը իմացուց, Ֆրանսուա-Ժօզէֆ կայսրը ընդդիմադիր կուսակցութեանց անհաշտութիւնը նկատի առնելով, որոշեց իր կայսերական հրովարտակով անձամբ լուծել անստրօ-հունգարական իրաւախոհութեան ծրագրին խնդիրը, երկարաձգելով զայն մինչեւ 1898 Դեկտ. 31։ Վիէննայի հանրային կարծիքը երբեք չյուզուեցաւ կայսեր այս որոշման վրայ, թէեւ ըսողներ կան թէ առժամանակեայ միահեծան վարչութիւն մ՚է այն։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ. — Մ. Մաք Քինլիի պատգամագիրը՝ զոր մեր երեկի թուով գրեթէ ամբողջութեամբ թարգմանեցինք՝ Սպանիոյ մամլոյն գոհունակութեան արժանացած է։ Մ. Մ. Սակասթա և Մորէ ևս շատ գոհ մնացած են։ Պատգամագիրը դրամական հրապարակներու վրայ ռեէ ազդեցութիւն ըրած չէ։ Մ. Սակասթա յայտարարեց թէ Քուպայի գործոց միջամտելու սպառնալիքը Միացեալ Նահանգաց կարծեաց մէկ մասին գոհացում տալու համար էր, ոչ թէ այդ սպառնալիքը գործադրելու դիտում կայ։ Մ. Սակասթա կը կարծէ թէ պատգամագրին խօսքերը ապստամբներուն վրայ ազդեցութիւն պիտի ընեն։ Քորթէզը պիտի գումարուի, երբ գիտցուի թէ ամերիկեան խորհրդարաններուն վրայ ինչ ազդեցութիւն ըրած է պատգամագիրը։ Մաք Քինլիի պատգամագրին վրայ զօրավար Վէյլէրի կարծիքը հարցուելով, ըսաւ թէ ուրախ է իր դէմ եղած յարձակումներուն վրայ. անոնք կապացուցանեն թէ ես Սպանիոյ թշնամեաց անհաճոյ ընթացքի մը հետեւեցայ։ Աւելցուց թէ կը զարմանայ որ կառավարութիւնը հրատարակելու թոյլ կուտայ այդ յարձակումները անոր դէմ որ Քուպայի մէջ սպանիական ազգը կը ներկայացնէր։ Պահպանողականները Մ. Րոմէրօ Րօպլէտոյի նախագահութեամբ նիստ մը կազմելով շաբաթ օր պիտի բողոքէին Մաքքինլի նախագահին պատգամագրին դէմ։ Տօն Քարլոսեան կուսակցութիւնն ալ կը փափաքի ժողովրդային ցոյց մը առաջ բերել այդ պատգամագրին հակառակ։ Բայց կան քանի մը թերթեր որ խիստ լեզու կը գործածեն Միացեալ Նահանգաց նախագահին պատգամագրին դէմ. ընկերվարական թերթ մը կըսէ թէ պատգամագիրը ամօթ մը և Սպանիոյ բարոյական անանկութիւնն է. Քրօնիքէօ պատգամագիրը «մեծ ամօթը» կը կոչէ։

ՀԱՅՆՐԻՀ ԻՇԽԱՆ. — Վիլհելմ կայսեր եղբայր Հայնրիհ իշխան, Պիզմարք իշխանին այցելութիւն մը տալով, մեկնելու պահուն ըսաւ. «Ներեցէք որ հպիմ այն ճակտին, զոր մեծ հայրս այնքան համբուրած է», և նախկին նախարարապետին ճակատն ու այտը համբուրեց։ Պիզմարք իշխան Հայնրիհ իշխանին մաղթեց բարի ճանապարհ, բարի յաջողութիւն և բարեբաստիկ վերադարձ։ Իշխանը Ֆրիտրիխսրուհէէն մեկնելով Ալթոնա գնաց այցելելու Վալտէրսէ զօրավարին՝ որուն քով մնաց գրեթէ ժամ մը։ Իշխանը Չինաստան մեկնելէ առաջ ողջունեց սպաները որ կայարան եկած էին ողջերթ մաղթելու իրեն։ Պատասխանելով Վալտէրսէ զօրավարին որ զինուորական բարի յաջողութիւն մաղթեց իրեն, ըսաւ. «Ի սրտէ շնորհակալ եմ ձեր արտասանած սիրուն խօսքերուն համար։ Հաճեցէք հաւատք ունենալ վրաս, պարոնայք. երթալով հոն ուր կը ղրկէ զիս կայսեր շնորհը, շնորհակալ եմ վեհապետին որ այսքան վստահութիւն ունի իմ վրայ։ Պիտի կատարեմ ինծի յանձնուած պաշտօնը յանուն կայսեր, ի պատիւ անոր և ի պատիւ հայրենեաց. Կեցցէ կայսր։» Այս կեցցէն ուժգին ձայներով կրկնուեցաւ ներկայ սպաներուն կողմէ։ Յետոյ իշխանը Քիլ մեկնեցաւ։ Կայսրը պատկառելի երեւոյթ մը պիտի տայ գերման նաւատորմին Չինաստան մեկնելուն։ Շարլոթ իշխանուհին ալ հետ ներկայ պիտի ըլլայ նաւերուն մեկնումին և մինչեւ ծովուն բացերը անոնց պիտի հետեւի։ Մեկնումին վսեմութիւնը բարձրացնելու համար բոլոր տրամադրելի նաւերը Քիլ հրաւիրուած են։

ՀԱԿԱՍԵՄԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ. — Պուքրէշի մէջ հրեաները առարկայ եղան սոսկալի հալածանքի մը, որ արիւն ալ հոսեցուց. հակասեմականութիւնը փոխանակ իր գետինը կորսնցնելու, աւելի կը շահի հետզհետէ։ Նոյ. 28 կիրակի օր հրեայ պահեստիներուն ընկերակցութիւնը՝ որ 30,000 անդամներէ կը բաղկանայ գումարում մը ունեցաւ Տաճիա սրահին մէջ՝ բողոքելու համար պատերազմական նախարարին օրինագծին դէմ, որով հրեաները զինուորական ծառայութենէ կը վտարուին և փոխարէն զինուորական տուրք մը կը դրուի իրենց վրայ։ Այս գումարման մէջ ընկերակցութիւնը կոչում կընէր բոլոր ռումանացիներուն՝ արդարութիւն պահանջելու համար։ Այդ ժողովին նախագահը հազիւ սկսած էր խօսիլ, և ահա սրահին մէջ ներկայ եղող ռումանացիներ թիկնաթոռ մը նետեցին անոր գլխուն։ Ասկէ իրարանցում մը առաջ եկաւ և ռումանացիները դուրս վռնտուեցան։ Ոստիկանութիւնը միջամտեց և ժողովը լուծուեցաւ։ Հետեւեալ կիրակին 5 դեկտ. ռումանացիները միթինկ մը ըրին միեւնոյն սրահին մէջ բողոքելու համար թէ ինչո՞ւ հրեաները կը խառնուին կամ կը միջամտեն իրենց երկրին ներքին գործերուն։ Գումարումը առանց խառնվութեան տեղի ունեցաւ, բայց նատին վերջանալու միջոցին, դրսէն եկան իմաց տալ թէ քանի մը հրեաներ քովի փողոցին մէջ երկու ռումանացի կը ծեծէին։ Ներկայ եղողները դուրս ելնելով յարձակեցան այդ թաղին մէջ գտնուած հրէից աներուն վրայ։ Այս ցոյց ընողներուն եկան միացան հազարաւոր ռամիկներ զինուած բիրերով, երկաթէ ձեռներով և գաւազաններով, կիսովի մերկ մանկանց խումբեր սոսկալի աղաղակներ կարձակէին հրէից դէմ։ Հարիւրաւոր մթերանոցներ քանդուեցան և ապրանքները դուրս փողոց նետուեցան։ Սինակոկային պատուհանները կոտրեցին, և ներս մտնելով աւերուքանդ ըրին։ Այդ փողոցին մէջ գտնուած հրեայ տուներուն ապակիներէն ոչ մին ազատուեցաւ։ Քիչ մը ետքը երբ սկսաւ արիւն հոսիլ, ձիաւոր ոստիկաններու վաշտեր գալով ստիպեցին ամբոխը որ իր տեղերը վերադառնայ։ Միեւնոյն օրը բաւական ծանր անկարգութիւններ ալ Կալաճ պատահեցան։ Այս տեսարաններէն ետքն էր որ Մարկիլոման երեսփոխան խորհրդարանին մէջ ըրաւ այն հարցապնդումը՝ որուն մասին երէկ գրեցինք։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԳՈՐԾԸ. — Տիկին Տրէյֆիւս 1896 սեպտեմբեր ամսուն նամակ մը գրած է եղեր Լէօն պապին բողոքելով իր անմեղ ամուսնոյն դէմ եղած դատապարտութեան վրայ և խնդրելով որ հարկ եղած միջնորդութիւնը ընէ զայն ազատելու համար։ Գայանի դատարանին առջեւ ներկայացուած ապացոյցները, վաւերագրերը և նշանները անբաւական եղած են, կըսէ, զայն դատապարտելու համար։ Ահռելի վճիռէն վերջ, ոչ ոք արտօնուեցաւ բանտարկեալը տեսնելու՝ որ անգթօրէն խլուելով իր ընտանեաց ծոցէն, կղզին փոխադրուեցաւ, ուր կը ձգձգէ ահռելի կեանք մը։

ԹԵՌԱԳԻՐ

ԲՐԱՍԼԱ 11 Դեկտ. — Ֆրանսուա-Ժօզէֆ կայսրը իր գոհունակութիւնը յայտնեց վերջին միջադէպներուն միջամտող զօրադունդերուն։

ԲԷՇԹԷ. — Խորհրդարանին եւմտական յանձնաժողովը ընդունեց մաքսային, սպանքին և յարակից գործերու մասին առաջարկուած առժամեայ կանոնագիրը,

—Հունգարական Խորհրդարանը երկրորդ ընթերցումով պիտի քուէարկէ յառաջիկայ շաբթու աւստրօ-հունգարական իրաւախոհութեան առժամեայ ծրագիրը։

ՎԻԷՆՆԱ. —Կուսակցութեաց մէջ մօտեբու անդորրութիւն մը կը հաստատուի. երեսփոխանները մեծ մասամբ իրենց գաւառները կը մեկնին։

ԼՈՆՏՈՆ. — Թայմզ գոհունակութեամբ կը հաստատէ այն մեծ հայրենասիրութիւնը զոր ցոյց տուին հունգարացիները վերջին ատեններս։

ՔԻԼ. —Վիլհելմ կայսրը Քիլ պիտի հասնի յառաջիկայ երեքշաբթի. չորեքշաբթի օր մինչեւ Ռէնտսպուրկ պիտի ընկերանայ իր եղբօր, Հայնրիհ իշխանին որ Չինաստան կուղեւորի։

ՊԷՐԼԻՆ. — Գերմանիոյ և Չինաստանի անհամաձայնութիւնները հարթուած են կըսուի.

ՄԱՏՐԻՏ. —Վէյլէր զօրավար հոս հասաւ. անտարբեր ու սակաւաթիւ մարդեր կային կայարանին մէջ։

ՓԱՐԻԶ. —Մոբէն կը հերքէ զօր. Էսթէրհազիի և Մ. Մաթիէօ Տրէյֆիւսի դէմ առ դէմ բերուիլը։ Քննութիւնը պիտի աւարտի շաբաթը լրանալէն առաջ։

—Էսթէրհազիի գործին քննութիւնը հաւանականաբար այս շաբթու պատերազմական ատեանին առջեւ պիտի ըլլայ։

Ս. ՊԷՏՐՍՊՈՒՐԿ. — Պաշտօնական թերթը կը հրատարակէ Մ. Եաստովսքիի Պէլկրատի դեսպան անուանուիլը։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ. —Մաք Քինլի նախագահին մայրը մեռաւ։

ՀՌՈՄ. —Վիսգոնթի Վէնօսթա մարքիզը պիտի պահէ արտաքին գործոց նախարարութիւնը։ Մ. Տի Ռուտինի թագաւորին ներկայացուց նոր նախարարութեան վերջնական ցանկը, որ այսօր պաշտօնապէս պիտի հրատարակուի։

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ

Աթէնքէն կը գրեն թէ Կոստանդին իշխանին տեղեկագիրը պատերազմական գործոց նախարարին յանձնուած է։ Իշխանը զինուորական օրէնքներու համաձայն կարգադրացնէ հելլէն բանակին գործողութիւնները։ Նախարարութիւնը զինուորական քննիչ յանձնաժողովին պիտի ղրկէ այդ ծրագիրը։ Քննիչ յանձնաժողովը, որուն կը նախագահէ զօր. Մավրօմիխալիս, որոշած է հեռացնել պաշտօնէ թնդանօթաձիգներու սպայ մը որ Կոստանդին իշխանին սպայակ յոյն կը պատկանի, և դատաստանի ենթարկել ուրիշ շատ մը սպաներ։

—Բեղրսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիոյ Սինոդը հրամայած է ամբողջ մէկ ամիս հանգանակութեան ձեռնարկել Թեսալիոյ և Եանեա յոյն եկեղեցիներու վերաշինութեան համար։

—Աթէնքէն կը գրեն Դեկտ. 10 թուականով.

Աէրօբոլէս կըսէ թէ կառավարութիւնը պիտի յանձրանարարէ իր Բարիզի, Հռոմի, Պերլինի, Ս. Բեդրսպուրկի և Լոնտոնի դեսպաններուն որ խնդրեն այդ քաղաքներուն դահլիճներէն մէյմէկ բարձրաստիճան սպայ ղրկել Հելլէն բանակը կազմակերպելու համար։ Հետեւաբար զինուորական միջազգային յանձնախումբ մը պիտի կազմուի,

—Աւրիի խօսքին նայելով, Ֆրանսա, Ռուսիա և Անգլիա տրամադիր են երաշխաւորելու պատերազմական տուգանքի փոխառութիւնը որ պիտի կնքուի 100ին 3 կամ 3 ու կէս տոկոսով։

Տարաձայնութեանց նայելով գօնթրօլի յանձնաժողովին աշխատութեանց մէջ դժուարութիւններ ծագած են, եւմտական գործերու կարգադրութեան առթիւ։

—Խորհրդարանին անդամներէն կազմուած քննիչ յանձնաժողովը մտիկ ըրաւ Էթնիքի Էթէրիի մէկ քանի անդամները, ուզելով տեղեկութիւններ քաղել այդ ընկերութեան կազմակերպութիւն, անոր նպատակին և անոր դրամագլուխներուն գործածութեան եղանակին վրայ։

Վոլօէն կը հեռագրեն. Էտհէմ փաշա հինգշաբթի օր հոս հասաւ մէկ քանի սպաներու հետ։ Հոս եկան նաեւ Գօլապաքարէն զեսպանատանց զինուորական կցորդները։ Սահմանագլխի ճշդման գործողութիւնները դարնան յետաձգուեցաւ։ Ռուս, աւստրիացի և գերմանացի զինուորական կցորդները Աթէնք մեկնեցան։

—Սլընտըրտ կը գրէ թէ օսմ. կառավարութեան վճարելի պատերազմական տուգանքին փոխառութիւնը, Եւրոպայի քաղաքական ակումբներուն մէջ կըսուի թէ խել մը դժուարութեանց պիտի հանդիպի։ Այս բանը Ցոյն ժողովուրդին մեծ մտատանջութիւն կը պատճառէ։

—Աթէնքէն կը հեռագրեն նոյմբ. 29 թուականով. երէկ նախարարները արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ նիստ ընելով երեք ժամու չափ խորհրդակցեցան. Նախարարապետ Մ. Զայմիս հաշտութեան վերջնական դաշնագրին պատճէնը և անոր կցուած յաւելուածները կարդաց. ապա, քիչ մը ատեն կարծիքի փոխանակութիւններ ընելէ յետոյ, ղրկեցան Պոլիս դեսպան մը և Թուրքիոյ միւս քաղաքները հիւպատոսներ ղրկելու խնդրոյ. Յետոյ խնդիր եղաւ ըրին թէ խորհրդարանը պէ՞տք է շարունակէ իր աշխատութիւնները թէ ոչ. բայց վերջնական որոշում մը չտուին այդ մասին։

—Ցոյն թերթերը կը գրեն թէ կառավարութիւնը այսուհետեւ գաղտնի պիտի պահէ Պոլսոյ պատուիրակներուն կատարած բանակցութիւնները։

Աթէնքէն կը գրեն թէ Վոլօի երկրագործական վարժարանին տեսուչ Մ. Տիմիթրիատիս Էտհէմ փաշէ ստացած արտօնութեամբ Թեսալիոյ գաղթականներուն համար Վոլօէն ալիւր առնելով Լրմիա գացած է. Մինչեւ ցարդ Թրիքալի Մօզաքի կիրճէն անցնող Թեսալացի

գաղթականներուն թիւը 5603ի հասած է։

—Յունաստանի մարտանաւերուն կողմնացոյցները աւրուած ըլլալով, որոշուած է նոր դրութեամբ կողմնացոյցեր գնել։

—Յոյն մամուլը խստիւ կը քննադատէ նախկին վարչապետ Մ. Տելեանին որ Էթնիքի Էթէրիաի գործողութեանց մէջ մասնակցած էր։ Տելեանի Բրօյեան մէջ կը հերքէ իրեն վերագրուածները։ Բայց Ասթի» հեռագիր մը կը հրատարակէ, որուն մէջ Տելեանի կը հրամայէր Թրիքալի կառավարչութեան որպէս զի օգնէ այդ ընկերութեան անդամներուն և անոնց գործողութեանց չհակառակի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ Ազգ. Պատրիարքարան չկրցաւ իջնել, և մինչեւ իրիկուն իր բնակարանին մէջ օրուան ընթացիկ գործերով զբաղեցաւ։

—Կէտիկ-Բաշայի առժամանակեայ Թաղ. Խորհուրդը իր դիւանը կազմեց հետեւեալ կերպով.

Մինաս էֆ. Քէշիշեան (Ատենապետ)
Դաւիթ էֆ. Տ. Մովսէսեան (Ատենադպիր)
Կարապետ էֆ. Մագուլեան (Գանձապետ)

—Նարլը Գափուի Թաղ. Խորհուրդը վերջապէս ազգ. երկս. վարժարանաց Հոգաբարձութիւն մը կազմեց, որուն հաստատութիւնը խնդրեց Ուսումն. Խորհրդէն։

—Տէօրմէճեան Միհրան էֆ. 7 տարի առաջ Նարլը Գափուի Թաղ. Խորհրդին առաջարկութեան վրայ, իր անհրաժեշտ մէկ պէտքին գործածելու 5 ոսկւոյ գումարը, փոխ առած է թաղ. Խորհրդէն։

Զարմանօք կը լսենք թէ Թաղ. Խորհուրդը ցարդ վճարած չէ այդ գումարը, հակառակ Ազգ. Պատրիարքարանի կրկին յանձնարարութեանց։

Նոյնպէս տեղւոյն եկեղեցւոյն մէջ պաշտօնավարող նախորդ ժամկոչներէն միոյն ալ՝ որ այժմ Մայր Եկեղեցւոյ մէջ պաշտօն կը վարէ, պահանջքը վճարուած չէ, հակառակ ժամկոչին կողմէ եղած խնդրանաց և Պատրիարքարանի յանձնարարութեանց։

—Նալը խանէ Պատրիարքարան հասած հանրագրութեամբ, տեղւոյն ազգայինք կը բողոքեն Առաջն. փոխանորդ Տ. Տաճատ Ծ. Վ.ի դէմ, քարոզին մէջ պահեցողութեան հակառակ խօսած ըլլալը յայտնելով։

—Կիրակի օր Գում-գաբուի դրսի Թաղ. Խորհուրդը Մայր եկեղեցւոյ Թաղական Խորհրդարանն երթալով, Պէզճեան կտակի տրամադրութեան համեմատ, և Տնտեսական Խորհրդոյ վերջին անգամ տուած որոշման համաձայն ամսական 1000 ղր.ի ի հաշիւ 500 ղր. պահանջեց։

Մայր Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը յօժարեցաւ տալ պայմանաւ որ, ընկալագրոյն մէջ «1000 ղր.ի ի հաշիւ» չի գրուի։ Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը չընդունեց դրամը և որոշեց կրկին Տնտեսական Խորհրդոյ բողոքել կը յիշուի թէ, այս խնդիր վարչութեան սեղանին վրայ է, Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը կը պնդէ միանգամ ընդ միշտ 1000ը, 500ի իջեցնել, սընտուկի անձկութիւնը յայտնելով, միւս Թաղ. Խորհրդն ալ կ'ընդունի որ 500 ղրշ. վճարուի, պայմանաւ սակայն որ մնացեալ 500 ական ղրշ.ներն միշտ պահանջ մնան օր մը վճարուելու համար, կտակի տրամադրութիւններն անթերի գործադրելն իրենց նուիրական պարտքն ըլլալն յայտնելով։

Չենք գիտեր թէ այս մասին վարչութիւնը ինչ վճիռ պիտի տայ, միայն կը լսենք որ եթէ ընդունուի Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ առաջարկութիւնը, Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը խմբովին պիտի հրաժարի, իր օրով այդ տեսակ կարգադրութիւն մը եղած չըլլալու համար վախնալով անշուշտ կտակի մէջ բացորոշապէս գրուած անէծքներէն։

—Գոհութեամբ կիմանանք թէ, ինչպէս կ'երեւի արդէն մեր երեկուան պաշտօնական լուրերու շարքին մէջ, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Սալիէի ատեանին շնորհել փաստաբան Նալբեան Միսաք էֆ.ի։

Ատաբազարէն կը գրեն մեզ.

Ձիւնը հալեցաւ. օդերը լաւ են. երթեւեկութիւնք վերսկսան. պողոտը ոգեւորուած է. բայց ածուխն ու փայտը սուղ են դեռ, սայլ մը ածուխն 5 մէճիտով չեբերար։

—Վիճակիս Ս. Առաջնորդն հոս է դեռ. երէկ Թամլըքի եկեղեցւոյն համար քահանայ մը ձեռնադրեց։ Յառաջիկայ կիրակի Տ. Կարապետ Վրդ.ի Ծայրագունութեան աստիճան պիտի տայ։ Ս.Կ. ու Ս.Լ. Թաղերու մէջ քահանայի պէտքն զգալի ըլլալով խորհրդակցութիւններ կը լինին։

—Ս. Ստեփաննոս Թաղի վէճերը չեն կտրած դեռ. այս վերջին անգամն ըլլալ կը թուի։

—Դպրոցները բացուած են, միմեանց հետ հաշտ չեն բնաւ, Արամեան դպրոցի Տեսուչ էֆէնտին՝ Դուրեան Հայր Սուրբի և Պօյաճեան Արիստակէս էֆէնտիի դասագրքերն իբր թերակատար կը քննադատէ եղեր։

—Տեղւոյս գայմագամ Մէհէմմէտ Նիզհէդ փաշա անցեալ շաբթու Պոլսէն իր պաշտօնատեղին հասաւ։

Զէնկիլերէն կը գրեն մեզ.— Զէնկիլերի բողոքականաց քարոզիչ Պատ. Սահակ՝ որ 4 օսմ. ոսկւով կը պաշտօն ավարէր՝ վերջերս իրենց Եկեղեցւոյն խնամակալ Մ. Սերովբէ էֆ.ի կողմանէ ջրէ պաշտօնավարել կառաջարկուի, առարկուելով ժողովրդեան թշուառութիւնն ու միանգամայն պօրտէն դրամ չի գալը։

Պատուելին եղելութիւնը խեղաթիւրելով Ազգապետ Կարապետ էֆէնտիի կիմացնէ. սա ալ մի քանի անձեր խրատելով գիշերանց ժողովարանի զանգակը Պարտիզակ կը թագնէ։ Մ. Սերովբէն՝ Տքթ. Չէյմպըրի դիմելով, զանգակը մեծ խայտառակութեամբ Զէնկիլեր կը տանի, համբերութեան ծախքն ալ առնելով։

Արդէն ժողովարանն ու զանգակը Մ. Սերովբէ էֆէնտիի ծախքով շինուեր են։

Պարտիզակէն կը գրեն մեզ.— Այս համեստ գիւղն ալ սկսաւ իր յուզումներն ունենալ. անցեալ տարի որչափ գիտեմ երիտասարդ՝ աղայից դէմ կանգնեցան, հիմա խնդիրը բոլորովին տարբեր է. Նախ՝ երիտասարդ մը հայ հառվէլեկան վարդապետով պսակուած՝ իր կինը ձգելով Լուսաւորչական աղջկան մը հետ կը պսակուի Հայ քահանայով։

Երկրորդ՝ Նորապսակ կին մը իր այրը ձգելով կը փախի, այրն ալ ուրիշ աղջիկ մը առնելով կը նստի. դեռ պսակուած չեն եղեր՝ կը յուսանք թէ այդ ալ կըլլայ, բայց ի՞նչ օգուտ։

ԳԻՏԱԿԱՆ

(Երէկի թիւէն շար. և վերջ)

Առաջին անգամ Ֆինսէն եղաւ որ գիտական փաստերու վրայ հաստատուած սկզբունքներով ընդունեց լուսաբուժութիւնը։ Խոշորացոյցներու օգնութեամբ արեգական լոյսէն կամ ելեկտրական լոյսէն կրնար ստանալ լոյս մը որ ըստ բաւականին զօրաւոր էր քիմիական ճառագայթներու կողմանէ, սակայն ջերմ ճառագայթները, այսինքն կարմիր ճառագայթները, շատ զօրաւոր և անտանելի էին. ասկէ զատ իրենն նպատակին ալ ո և է կերպով չէին ծառայեր։ Հետեւաբար հարկ էր ջերմ ճառագայթները վանել։ Այս վանումը կատարելու համար սա միջոցը ի գործ կը դնէր. լոյսը ջուրի թերթի մը մէջէն կ'անցընէր։ Այս մասին գործածած գործիքը սա էր. լոյսը կեդրոնացնող խոշորացոյցներուն մէջտեղ ջուրի թերթ մը հաստատած էր որ ծայրագոյն կարմիր ջերմ ճառագայթներուն մեծ մասը ծծելու կը ծառայէր։ Այս կապոյտ գոյնով հեղուկը պարունակող ապակիէ բարակ աման մը մէջէն անցնող լոյսը՝ կը ծծէր կարմիր ճառագայթները. այսպէս, միայն ծայրաստիճան մանիշակագոյն ճառագայթները կը մղուէին ջուրին թերթին մէջէն։

Ասկէ զատ փորձով հասկնալով որ արիւնը գունաւոր ճառագայթներու միջոցաւ հիւանդութիւնն դարմանելու մասին մեծ արգելք մըն է, տեսակ մը ճնշիչ գործիք շինեց որուն միջոցաւ արիւնը դարմանուելիք տեղերէն կը վանուէր. որով լոյսը դիւրութեամբ կը գործէր։ Ասիկայ կարեւոր կէտ մըն է, որովհետեւ կապացուցանէ թէ լուսաբուժութիւնը ո և է յաջողութեան յոյսով կրնայ գործածուիլ մարմնոյն միայն այն մասերուն վրայ որոնք արեան արտաքսումէն թուլցած են։

Արդ այս տեսակէտով մորթը ամենէն աւելի նպաստաւոր առիթ մը կընծայէ, և Ֆինսէն հիմա գործիք մը շինած է որ առանց ո և է անհաճոյ ջերմութիւն պատճառելու միքրոպները կը սպաննէ մէկ վայրկենի մէջ։ Ամէն հիւանդ օրական երկու ժամ դարմանումի գործողութեան կենթարկուի։ Բնաւ երբեք ցաւ չպատճառեր, բայց գործիքը սակաւ ըլլալուն համար դարմանումը բնականաբար ծանր տեղի կունենայ։

Վ. Գ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

Մեր այն բաժանորդներէն՝ որոնք օրը օրին իրենց թերթերը չեն ստանար կը խնդրուի որ հաճին անօրէնութեան տեղեկութիւն տալ։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

Քաղաքապետական ժողովին անդամ կարգուեցաւ Հաֆըզ Իսմէր էֆ.

Պէրութ գաւառին հաշուակալ նշանակուեցաւ Զաթալճայի հաշուակալութեան Ա. քարտուղար Հաճի Նուրի էֆ.

Գոսովայի Կօսինա գաւառակին գայմագամ կարգուեցաւ Ճապաղչուրի նախորդ գայմագամ Իսմայիլ Վէհպի էֆ.

Պոլսոյ վերաքննիչ դատարանին օգնական անդամ նշանակուեցաւ Սկիւտարի նախնական դատարանին օգնական անդամ Իպրահիմ պէյ, որուն յաջորդեց Հուգուգի չըջա ատեան և քարտուղար Ապտուլլահ Թէվֆիգ էֆ.

Հաշուակալութեանց ատեանին Նախագահ Հասան Ֆէհմի փաշա երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին հետ։

—Գոսովայի պաշտօնական թերթը մասնաւոր յօդուածով մը կը հերքէ Մակեդոնիոյ մէջ խռովութիւն և անկարգութիւններ պատահած ըլլալու տարաձայնութիւնները զոր կ'ընեն եւրոպական թերթերը։

—Վեհ. Սուլթանը երինսէ թանկագին գրչաման մը շնորհած է Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշային։

—Իգտամ կը հերքէ Վիէննայի թերթերուն ստացած հեռագիրները, որոնց համաձայն, իբր թէ Եաքովայի Րըզա պէյ չէ ուզած Պոլիս գալու։ Թուրք թերթը կը յայտնէ թէ Րըզա պէյ հպատակած է կառավարութեան որոշման։

—Զէթինէէն քաշուած հեռագիր մը սխալ է թէ կըսէ Սեւ լերան իշխանը սահմանագլուխը զինուորապէս ամրացնելու կաշխատի։

—Կայս. Ախոռին ուսուցիչներէն հարիւրապետ Միւլլէր էֆ. երէկ իրիկուն Սիրքէճիի կառախումբով Գերմանիա մեկնեցաւ հետ տանելով Վեհ. Սուլթանին կողմէ Էրնեստ տը Սաքս Ալթէնպուրկ իշխանին նուիրուած նժոյգը։

—Սպարապետութեան դրան դատավարութեանց պաշտօնատան անդամներէն Ճէվատ փաշա որ մէկուկէս ամսէ ի վեր հիւանդ էր, առողջացած է և իր պաշտօնը կը շարունակէ։

—Երէկ Պոլիս հասաւ Բեղրապուրկի պալկարական գործակատար Մ. Քիմոֆ, որ Պոլսոյ գործակատարութեան Ա. քարտուղար նշանակուած է։

—Պոլսոյ ռուսական նորընտիր դեսպան Մ. Զինովիեֆ, Վիէննա հասնելով Էմփիրիալ պանդոկը իջեւանած է։

—Մախսուսէի վարչութիւնը որոշած է իր փոխ առնելիք 500,000 ոսկիով քսան հատ նոր շոգենաւ շինել տալ. մէկ հատ հիւանդներ, մէկ հատ անասուն փոխադրելու համար, 12 հատ ծոցերու, կղզիներու, Գատը-քէօյի երթեւեկութեանց և վեց հատ ալ հեռաւոր նաւահանգիստներու համար։ Իսկ գալով հին շոգենաւներուն, անոնք ալ բոլորովին պիտի նորոգուին. ոմանց կաթսաները և ոմանց ալ գլանները պիտի փոխուին։

—Սապահ կը գրէ թէ Խարիճիյէ պաշտօնեաներէն մէկուն 2 տարեկան որդին քառորդ մէճիտ մը կլլած էր, որ կոկորդին մէջ մխուելով խեղճ տղեկին կեանքին կսպառնար. վիրաբոյժ Ճէմիլ փաշա Րէօնթկէնեան ճառագայթներու միջոցաւ տղուն կոկորդին մէջ դրամին դիրքը որոշելով, կոկորդը կտրած և դրամը հանած է մեծ ճարպիկութեամբ, այնպէս որ տղան, բոլորովին առողջացած և առջի պէս կայտառ, կը խաղայ կը խնդայ։

—Մախսուսէի վարչութեան Ա. քննիչ կարգուեցաւ ծովային գնդապետ Իսմէր Րըֆաթ պէյ։

—Պետական Խորհուրդի անդամ Պէհճէթ փաշա առողջացած ըլլալով սկսած է իր պաշտօնին։

—Նախընթաց գիշեր Բանկալթի Անտէրլիս փողոցին այրած տուներուն աւերակներէն ողբագին ձայն մը կը լսուէր։ Այդ կողմի տնեցիները լապտերի մը առաջնորդութեամբ սկսան փնտռել ձայնին եկած տեղը. բաւական ատեն հոս հոն պրպտելէ յետոյ կը հասնին հորի մը քով ուրկէց կուգար ձայնը. հորը իյնողը Անտէրլիս փողոցին բնակիչներէն Մ. Մ... անուն անձն էր, զոր վեր հանեցին անմիջապէս հորին մէջ չուաններ երկնցնելով։ Հետաքրքիր եղան իմանալու թէ Մ. Մ... գիշերուան այդ ժամուն ի՞նչ գործ ունէր հրդեհին աւերակներուն մէջ, բայց չկրցան իմանալ պատճառը, վասն զի տարօրինակ յամառութեամբ մը հորէն ելլողը չէր ուզեր բան մը ըսել այդ մասին։

—Բարլըպուլէէի վամփըտարանին պաշտօնեաներէն և Հարպիյէ վարժարանին օգնական ուսուցիչ հարիւրապետ Շէհապ պէյ Պէրլին և Պէրութ-Շամ թրամվէյի տնօրէնը ընտանիքով Բարիզ գացին։

—Տասներկու տնուոր (55 հոգի) Րումէլիյի իլամ գաղթականներ երէկ Պոլիս եկան։

—Եղեռնագատ ատեանը հինգշաբթի օր հրապարակաւ դատեց իբրեւ քօմիտէի անդամ ամբաստանուած հինգ հայեր, երկուքը աղջիկ։ Ասոնց Վիրժինի, Արթին ու Յովակիմ անպարտ արձակուեցան և Աննիկ ու Պօղոս բերդարգելութեան դատապարտուեցան։ Աննիկ միասակար թուղթեր ցրուած էր։ Վիրժինի՝ նախապէս դատապարտուած Միհրանին քոյրն է։

—Մամուրէթ-իւլ-Ազիզի կուսակալը նախընթաց օր կուսակալութեան կեդրոնը վերադարձած է։

—Կիպրոսի Թուրքերէն Զէման լրագիրը կը գրէ թէ կղզիին իսլամները վաճառականութեան մէջ շատ ետ մնացած են. 40 յոյն վաճառականի դէմ հազիւ 4 իսլամ վաճառական կայ։

—Անգլիական դեսպանը Սըր Ֆիլիբ Գըրրի և Տիկին Գըրրի նախընթաց իրիկուն հացկերոյթ մը տուին. ներկայ էին դեսպանատան պաշտօնէութիւնը և Սըր Համիլթըն Լանկ, Օսմ. Պանքային ընդհանուր տնօրէնը։

—Հոլանտական դեսպան Մ. Վան Տէր Սթալ և դեսպանուհին հրաւիրագիրներ ղրկած են հացկերոյթի մը համար որ պիտի տրուի այս իրիկուն։

—Սթօքհոլմէն կը գրեն Իգտամի թէ Շուէտի Օսկար թագաւորը յիշելով այն ջերմ ընդունելութիւնը որ եղաւ իրեն Պոլիսը այցելած միջոցին, իր գոհունակութիւնը յայտնած է Թուրքիոյ և Շուէտի բարեկամական յարաբերութեանց համար։ Վերջերս թագաւորը իր ներկայութեան ընդունեց Պոլսոյ շուէտական դեսպանը, որ Պոլիս կուգար, և յանձնարարեց անոր իր բարեւները տանիլ Վեհ. Սուլթանին։ Աւելցուց թէ չմոռնար երբեք այն պատիւները զոր ըրաւ իրեն Ն. Վեհափառութիւնը, թէ կը հիանայ Վեհ. Սուլթանին վարչական կարողութեանց վրայ և թէ Թուրքիա քաղաքակրթուած երկիր մը ըլլալով, կարժէ զայն այցելել։ Միեւնոյն ատեն Օսկար թագաւորը յանձնարարեց կոմս Սթէնպօքին յայտնել Վեհ. Սուլթանին իր փափաքը թէ Օսմ. դեսպան մը կուզէ տեսնել Սթօքհոլմի մէջ, երկու պետութեանց բարեկամական և առեւտրական յարաբերութիւնները ամրապնդելու համար։

—Պուքրէշի Օսմ. դեսպանը դիմումներ պիտի ընէ ռումանական կառավարութեան, չփոթութեանց առթիւ միասուող օսմ. հպատակներուն կողմէ հատուցում պահանջելու համար։

—Տարտանէլէն կը գրեն թէ Մէսուտիյէ մարտանաւը, Համիտիյէ զրահաւորը և Աւնիլլահ ու Իզմիր յածանաւակները հրաման ստացան Իզմիր երթալու։

—Երէկ առտու Պոլիս վերադարձաւ իտալական դեսպան Մ. Բանսա, որ որսի գացած էր։

—Երէկ Պոլիս հասաւ Թուրք և Հելլէն սահմանագլխի ճշդող յանձնաժողովին անդամ, Գերմանիոյ դեսպանատան զինուորական կցորդ հարիւրապետ Մօռկէն։

—Արթայի Օսմ. հիւպատոս Իօնիտէս էֆ. պաշտօնատեղին հասած է։

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԲԱՐԻԶ 13 դեկտ.— Բանամայի յանձնաժողովը խորհրդարանին մէջ բողոքեց որ Մ. Ռուանէ իր տեղեկագիրը շատ կանուխ հրատարակել տուած է թերթի մը մէջ,

ՀՌՈՄ.—Մ. տի Ռուտինի չյաջողիր տակաւին դահլիճը կազմելու գործին մէջ։ Կըսուի թէ արտաքին գործոց և ծովային գործոց նախարարները պիտի փորձեն դահլիճ մը կազմել ազատական աջակողմին տարրերով,

—Մ. Իմպրիանի միշտ հիւանդ է. ցաւակցական ցոյցեր կընդունի միշտ։ Խորհրդարանը սիրալիր հեռագիր մը ուղղեց իրեն։

ԼՈՆՏՈՆ.—Գերմանիա ամեն գոհացում ստացած ըլլալով, իր նաւերը պիտի հեռացնէ Հայիդի եզերքներէն։

ՎԻԷՆՆԱ.—Այսօր մեծ միթինկ մը եղաւ ի նպաստ համագերմանութեան։ Վոլֆ երեսփոխան խիստ յարձակումներ ըրաւ Տր. Լուէկէրի դէմ։

ԲՐԱԲՈՎԻԱ.— Չեխերը և Լեհերը եղբայրութեան դաշինք կը կնքեն։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 2 Դեկտ. 97

Օսմ. Քօնսօլիտ	ղրշ.	23—39½
Րէժիի պարտաթուղթ	լիրա	13—10
Րումէլիի երկաթուղի	ֆրգ.	110—75
Օսմանիէ	»	388—50
Բախօրիթէ	»	452—
Քարափներու պարտաթղթ.	»	460—
Պանգ Օթթոման		565—50
Թրամուէյի բաժնէթուղթ	լիրա	7—07
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	4—05

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ	Ղրշ. Բր.
Մէճիտիէ	108—02
Մէթալիք	94—20
Մանր արծաթ	103—
Անգլիական ոսկի	109—36
Գաղղիական »	87—09
Գրիմից	51—04
Ռուսլ թղթադրամ	8—57

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տրք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ԲՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Նահնէ տրէնջէրեան վրայի յարկը, ճիշդ Զըղըմէթեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստոյգ ցաւած ակռաներն մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով փտեալ և խախտած վերցնելու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, [illegible], ծամելու [illegible], և [illegible] երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամհանութիւն.

Ց. Գ. Ըստ Ամերիկեան ձեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գատըգիւղցիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Թիւ 1 Խըլէօզէլէ փողոց։

ԸՆԴ ՄԱՄԼՈՎ

ԳՐՊԱՆԻ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

1898 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Ի վաճառ պիտի ելլէ այս շաբթու

Գրպանի յուշատետրով (Աժանգա տը փոշ) տետրակ մ'է որուն մէջ առօրեայ գործողութեանց համար մէն մի օրին տակ 12 տողեր թողուած են։ Այսպէս բոլոր տարուան համար։ Օրերը կը ցուցնեն Օրացուցական բոլոր մանրամասնութիւնք եւ զանազան գիտելիք։ Բաց աստի կը պարունակէ նաեւ թղթատարի, հեռագրի, դրօշմաթղթի, երկաթուղւոյ եւ պօնօի հաշուոց վերաբերեալ կարեւոր տեղեկութիւններ։

Գիները 2, 2 50, 4, 7 50, կազմին համեմատ։ 100 օրինակ գնողին հարիւրին 15 աւելի զեղչ սովորականէն։ Ամեն յանձնարարութիւն պէտք է ղրկել յօրինողին Զ. Թորոսեանի, գրավաճառ Զարմարճըլար, Վալիտէ խան թիւ 16 եւ կամ Պաղտատլեան գրատուն, Սուլթան համամ թիւ 14։

5 - 7

Տօքթ. Տ. Ալլահվէրտի

ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Ամէն օր մինչեւ կէս օր հիւանդ կընդունի իր տունը՝ Լանկա, Մուսալլա ճատտէսի, Թիւ 124.

Վկայեալ աղքատ հիւանդները ձրի

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ. —
ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Ֆերմէնճի ճրոք
(Իւն Մուհասարմ տեղը)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՕՐ ՐԷՊԲԷՆ

ԴԵՐՁԱԿ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
ՓԷՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Պոլիս Գերօշ, Հաճոպուլօ փասաժ, Թիւրքել ճէփէ պիտոյը Թիւ 21

Այս անգամ Եւրոպայէն ձմեռուան համար զուտ անգլիական և գաղղիական ճաշակաւոր ապրանքներ բերել տուած ըլլալով, չափու վրայ կը պատրաստէ ամէն տեսակ զգեստեղէններ և ձեւի վայելչութեամբը գոհ կընէ բոլոր յաճախորդները. կը յանձնարարուի ուրիշ տեղ դիմելէ առաջ այցելել սոյն վաճառատունը։

Գիները չափաւոր և յարմար

14—30

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԵՆ Ա. Ն. և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ու ԸՆԿ.

Մարսիլեայի և Պոնտոսի միջև կանոնաւորաբար բեռով

Առաջին շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի դեկտ. 14ին (Բ. Ե.)։

Բաթում-Լիօն-Մարսիլիա երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին ուղեգրով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ռուսական և ուրիշ ուղեւորութեանց նաւաբեռնագրերը, ուղեւորութեան և այլ անցագրութեանց համար

Դիմել առ գործակալս
ԹՈՄԱՍԷ ՐԸՊԻՒԼ
575 Ուսմանէ ճամբայ Թ. 10

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլէ, Պօրտօյէ, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջև բեռով ճամբորդ

Անունաբ	Թոնոյ	Անունաբ	
Րամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէպըլը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքընի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէքթըլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 81, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրփուլ

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ԵՒՐՈՔԷՔ ՓԱԼԱՏԸՐԸՄ ՓԷՐԻԳ ՊԷՅ ԽԱՆ ԹԻՒ 1, 2, 3

Առնից զմելիները Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճօն Նովիլ եւ Որդիք գործարանին մէջ կը պատրաստուին եւ հետեւեալ մենաշնորհեալ մարքան կը կրեն։ Ոմանք այդ զմելիներու կեղծը կ՚ընեն եւ անգլիական տառերը չճանչցողներ զայնս կը գնեն, որով նոյն գործարանին արժէքաւոր զմելիներուն վարկը կը կորսնեն։

Ճօն Նովիլ եւ որդւոց գործարանին արտադրութիւնք այս մասնաւոր մարքան կը կրեն։ Կեղծերէն զգուշանալու համար պէտք է ուշադրութիւն ընել զմելիներու, ածիլիներու, կտրոցներու եւ մկրատներու վրայ գծուած մարքայի ու անգլիական տառերուն։

Այս գործարան 1700 տարւոյն ապրիլ 26 ին հաստատուած է։

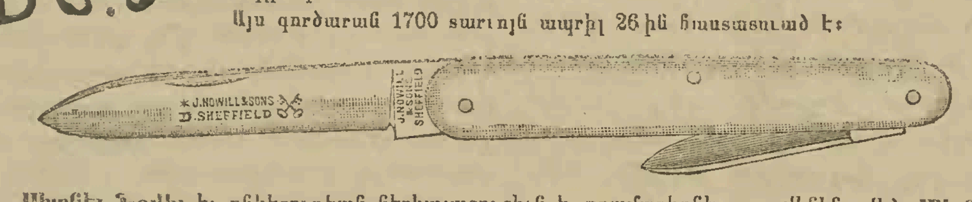

Սիտնէյ Նովիլ եւ ընկերութեան ներկայացուցիչն է դրամարկղներու ամենէն մեծ Միլնէր գործարանին։

Այդ դրամարկղներ ամեն կերպով կը դիմանան հրդեհի եւ գողերու դէմ։ Փախփաղներու ցոյց պիտի տրուին վկայականներ, որք կը հաստատեն Միլնէրի դրամարկղներու տոկունութիւնը։

Սիտնէյ, Նովիլ եւ ընկերութեան անգլիական վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ լաւ տեսակէ դգալներ, պատառաքաղներ, դանակներ ու սեղանի զանազան սպասներ ինչպէս նաեւ առժան բլաքէ դգալներ, պատառաքաղներ եւ այլն. նոյնպէս ջաղացքի փոկեր ու մուրճեր, սեղանի յասուկ լամպարներ, սրահներու մէջ կախուելու լամպարներ, ցամաքային ու նաւային զինուոր, ռակամաց յասուկ կոճակներ, ֆոբրիայի մեքենաներ եւ այլն։

Հեռաւոր տեղերէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին կանոնաւոր կերպով եւ շուտ։
564

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	6 15 Պէյլէր.	— —	7 5 Պշբ.
— —	6 50 Պէշիկ.	— —	7 40 »
— —	7 50 Պէշիկ.	— —	8 20
— —	8 50	— —	9 —
— —	9 35	—	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	2 25	10 15 Գզկ.
2 40	10 5 Պէշիկ.	2 45	10 30 Ֆէրպ
3 10	10 35 Գզ.Գպ.	3 20 Վոսփոր	10 40 Գզկ.
3 30	11 — Գզ.	3 30	11
3 45 Ֆէրպ.	11 — Ֆէրպ.	4 —	11 25
4 —	11 20	4 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ
4 30	12 —	4 35	11 50
4 45		5 —	12 15
5 15 Ֆէրպ.		5 40 Պէյլէր	
5 15 Պէշիկ.		5 45 Ֆէրպօթ	
5 40		6 15 Պշբ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	6 50 Պշբթ.	— —	7 40 Պշբ.
— —	8 Պշբթ.	— —	8 20
— —	8 45	— —	9 —
— —	9 30	2 20	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	3 —	10 15
2 45	10 15	3 20 Վոսփ	10 30 Ֆէրպ.
3 15	10 35	3 45	10 40
3 45 Ֆէրպօթ	11 — Ֆէրպ.	4 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ.
4 —	11 10	4 45	11 20
4 30	11 45	5 30	11 55
5 15 Ֆէրպօթ	12 5	5 45 Ֆէրպօթ	12 15
5 20		6 15 Պէպ.	
6 10 Պէյլէր.		7 5 Պշ.	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԵԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

2 30 Հարէմէն Սալաճագ բացի կիր.է)
5 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
3 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր.է
4 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » անտի Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԵԼԷՍԻ
ԵՒ
ԳԱՂԱԹԱՅԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գալաթաշ Սիրքէճի
5 15 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 45 Սիրքէճիէն Գալաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպթ.Իւսկիւտար

Ծան.—Օդը միգապատ եղած ատեն շոգենաւք իրենց գտնուած տեղերը պիտի մնան։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1897 Հոկտեմբեր 22էն սկսեալ մինչեւ նոր տնօրինութիւն

(Բոլոր կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ երթող շոգենաւուց երթեւեկութեան

Ժ. Վ.		Թ.
2 —	Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Ենք. Պօյճ. Ր. Հիսար պիտի հաղորդակցի	39
2 30	Ր. Ա.Գվ. Ենմ. Մզպ. Պէօք. Թրպ. Ենք. (Ենք. պիտի հաղորդակցի) Պէշիկ.	40
3 —	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպճ. Զպզ. Գնլ. Ա. Հիս. Գանտ. Պէշ. (Ա.Հիս. պիտի հաղորդակցի Ուր.ները Վնք.Զէնկ. Պէյլ. Գուզկունճուկ)	43
3 30	Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Իսթ. Միր. Պօյ. Ր. Հիս. Պէյլէք (Պէպ. պիտի հաղորդակցի ուրք. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	46
4 30	Ենմ. Մէզ.Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ.Միրկ. Պօյճ Ր. Հիս. Պէյլէք (Պէյլէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) ուր. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.	33
5 45	Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թարպ. Պէյզ. Ենք.ՍԹՆ.Գանլ.Պօյճ. Ր.Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշ.	45
7 —	Ենմ.Մէզ.Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Ենք. Մրկ.Ր. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Պէյլ. Օրթ Պէշիք. (Պէյզօզ Չիբ-զաք շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	32
8 —	Ա.Ր. Գվ. Ենմ. Մզպ.Պէօյ. Թրպ.Ենք.ՍԹՆ. Պօյ.Ր. Հիս,Պէպ. Արն. Գրչ.Օրթ. Պէշկ.	46
10 15	Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ.Ր.Հ. Պէպ.Արն. Օրթ.Պշք.	34

Ենիքէօյէն կամուրջ երթող շոգենաւք

2 5	Ենք.ՍԹՆ.Մրկ.Պօյճ. Ր.Հ. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ.Պշք.	45
3 10	Ենք.ՍԹՆ.Մրկ.Պօյճ.Ր.Հ.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ. Պշք.	38

Պէպէքէն կամուրջ երթող շոգենաւք

2 —	Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ. Պշք.	34
2 30	Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէշք.	45
2 50	Ր.Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշ.	21
3 40	Պէպ. Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ.	38
4 30	Պէպ.Արն.Գուր.Օրթ.Պէշ.Գպ. բացի ուր.	21
5 30	Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշք. բացի ուր.է	40
10 15	Պէպէքէն ուղղակի Կամուրջ	43

Անատոլու եզերքէն կամուրջ երթող շոգենաւք

1 50	Գնտ-Վնք-Զնկ-Պէյլ-Գզկ-	33
2 —	Պէյզ-Բշպ.Զպզ-Գանլ-Ա-Հիս-Գնտ- Վան. Ուրբաթները Զնկ- Պէյլ- Գզկ. Պէշ.	44
2 35	Պէպ. Վնք- Զնկ- Պէյլ- Գզկ- Պշք- բացի Ուրբաթէ	32
2 45	Պէյզ. Բշպ. Ենք, Գնլ. Պօյճ. Ր. Ա. Հիսար Գնտ. Արն. Վան. Զէն. Պէյլ-Գուզ-Պէշ-	23
3 20	Վնք. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշկ. Գպշ.	34
3 50	Վան. Զէնկ. Պէյլէրպ. Գուզկ. Պէշ.	23
3 30	Պէյզ. Բշպճ. Զպզլ. Գնլճ. Ա. Հ. Գնտլ. Պշք. (Ա. Հ. պիտի հաղորդակցի) ուրբաթ օրերը Վնք Զէնկ. Պէյլպ. Գզկ. Պշք.	43
4 —	Ա. Հ. Գնտլ. Վնք. Զնկ. Պէյլպ. Գզկճ. Սկիւտ. բացի ուրբաթէ	39
5 —	Պէյզ.Բշպ.Զպզ.Գնլճ.Ա.Հս.Գնտ. (Վնք.էն կը հաղորդակցի) Ուրբաթները Զնկ. Պէյլ. Գուզ. Պշք.	44
7 30	Պէյք. Բշպ. Ենք.Զպզլ.Գնլճ.Մրկ. Ր.Ա.Հս. Գնտլ. Պէպ.Արն.Վնք,Զնկ-Պէյլ-Օրթ.Գզկ. Պշք. հինգշաբթի օրերը Օրթ.Պշք. հանդիպելէ զատ Իւսկիւտար ալ պիտի հանդիպի	23
9 —	Պէօյք-Թրպ-Պէյզ.Բշպ.Զպզլ.Գնլ.Ա.Հ.Գնտ. Վն. Զնկ. Պէյլ. Գզկ. Իւսկ.	38
10 15	Պէյզ-Ենք-Գնլճ-Ա.Հս. Զնկ-Պէյլ-Պշք.	21
10 15	Ա.Հս.էն ուղ.կամուրջ ուր.օրերը 10 50ին	23
10 35	Գուզկ. (բացի Ուր.	42
11 —	Գզկ.էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր.է	21
11 10	Վնք.էն » » » »	32

(Բոլոր կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

2 50	Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ր.Հիս. Միրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ.	44
3 40	Գպպ, Պշք. Գզկ. Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Արնվ. Գնտ-Ա.Ր-Հս-Գնլ-Միրկ-Ենք-Բշպ.Պէյզօզ Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ.	42
4 —	Պշք.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ. ՍԹն. Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ։	45
5 15	Գանլ.Պշք.Գզկ,Պէյլ.Զնկ.Վնք.Արնվ,Գանտ, Ա.Ր.Հս.Գնլճ,Զուպուզ,Բշպ,Պէյզ.	23
6 —	Գպպ.Պշք.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ.Գվզ.Ենք	46
7 —	Պշք. Գզկ. Պէյլ. Զէնկ. Արն.Գնտ. Ր.Հս. Պօյճ.Գնլ.Ենք.Պէյք. Թրպ.Պէօյ։	17
8 30	Պշք.Օրթ.Արնվ. Պէպ.Ր. Հիս.Միրկ.Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵԷնմ.	34
9 45	Պէշ. Օրթ. Գրչ. արվ.Պէպ. Ենմ. գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի	43
10 5	Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Միրկ.ՍԹէն. Ենք. Թրպ. Պէօյք.Մէզ. Ենմ. ուր. Պշք. Օրթ. Արն.	40
10 45	Պէպ. Ր.Հս. Մրկ, ՍԹս, Ենք, Թրպ, Պյք. Մէս.Ենմ.	46
11 30	Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մէզ.Ենմ. (Ենք.է Պէյզ. գացող շոգենաւին հետ հաղորդակցելով	43
11 40	Պէպ.Ր.Հիս.Պօյճ.Միրկ. ՍԹն Ենք.	45

Կամուրջէն Պէպէք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

4 —	Ուղղակի Պէպէք բացի ուրբաթէ	21
10 35	Պշք.Օր.Գրչ.Արն.Պէպ. Գնտ.Ա.Ր.Հս.Պօյճ. Գնլ.Ենք. Բշպ. Պէյզ. բացի Ուր.	23
11 15	Գպպ.Պշք. Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հ. Պօյճ. Ենք.	35
11 45	Պշք.Օրթ.Գրչ.Արն. Գնտ-Ա- Հս.	21
12 15	Պշք.Օրթ.Գրչ.Արնվ,Պէպէք.	34

Կամուրջէն Անատոլու եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

2 50	Ուղղակի Վանիքէօյ	34
3 20	Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զէնկ.Վնք.Գնտլ.Ա.Հ. Գնլճ. Զպզ. Բշպ.Պէյզօզ	38
3 30	Ուղղակի Ա.Հիս. բացի ուրբաթէ	39
4 30	Պշք.Օրթ. Պէյլ. Զնկ. Պէպէք բացի ուր.	40
5 15	Ուղղակի Վանիքէօյ բացի ուրբաթէ	43
5 45	Պշք.Գզկ.Պէյլ.Զնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հս.Գնլճ. Զպզլ.Բշպ. Պէյզ.	21
9 30	Պշք.Գզկ.Պէյլ. Զէնկ. Վանք. Գնտ. Ա.Հ. Ուրբ. օրերը 20 վայրկեան վերջը	33
10 15	Իւս, Գուզկ. (բացի ուրբաթէ)	42
10 20	Պէշք. Գնտ. Ա.Հս.Գնլ. Զպզ.Բշպ. Պէյզ. Մէզ. Ր.Ա. Գավագներ	39
10 30	Պշք. Պէյլ. Զէնկ. Վնք. Ուրբ. օրերը 20 վայրկեան վերջը Գպ.Գզկ. Գնտ. Ա Ր.Հս. Պօյճ.Գնլճ,Ենք.Բշպ-Պէյզ.	42
10 40	Իւսկտ.Գզկ. (բացի ուրբաթէ)	41
11 20	Քէշքգզկ.Պէյլպ. Զնկ.Վանք.Պէպէք բացի ուրբաթէ	33
11 20	Գնտ.Ա.Հս.Գնլ. Զպզ.Բշպ. Պէյ. ուրբաթ օրերը Գուզկունճուկ	44
12 —	Պէշ. Գուզկ. Պէյլ. Զէն. Վան. Օրնվ	32

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Կշ. 1/13 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 2/14 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով

Գշ. 3/15 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Եշ. 3/15 Սեւաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Եշ. 4/16 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուրբ. 5/17 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդերձ Սուրիոյ նաւահանգիստներու ... բացը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ. — Դեկտ. 2/14, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւը Զմյուռնիոյ մէջ պիտի հանդիպի Թրիպոլի, Պէյրութ, Յաֆա եւ Փոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն

Արտօնատէր Կ. Ս. ԽԻԹԻՒՃԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՍԻՍ»Ի (73)

ԹԱՔՈՒՆ ՎԻՇՏ ՄԸ

ՊԵՌՆԱՌ ՏԸՌՕՆ

Շատ անգամ փափաք կը զգար վիճաբանելու անոր նախանձոտ կասկածներուն հետ և ցուցնել անոր թէ որքան ծիծաղելի էին անոնք. բայց Քէգ. Սիտնէյն ալ վերջապէս իր թերութիւններն ունէր, որոնց գլխաւորն էր անտանելի հպարտութիւն մը. Այս հպարտութիւնն էր որ ետ կեցուցած էր զայն. Նէ չէր կրնար հանդուրժել միեւնոյն աստիճանին իջնալ մէկու մը հետ, որ հակառակ իր աննման դեղեցկութեան, սպասուհի մըն էր սակայն։

Նէ կը զգար թէ այդ բանը ստորնութիւն պիտի ըլլար, այնպիսի ստորնութիւն մը որուն չէր կրնար հանդուրժել։ Միւս կողմէ չէր ուզեր սիրոյ վրայ խօսք բանալ այդ սիրաբորբոք աղջկան, վախնալով երկար ատենէ ի վեր սանձուած բարկութեան սոսկալի պայթում մը, և ինքը որ ոչ մէկ կերպով վիպային էր, ջղային սարսափ մը ունէր այդ տեսակ տեսարանի մը համար։

Այսպէս կանցնէին օրերը, բաւական տխուր ամենուն համար ալ։

Գիշեր մը, խռոված զգալով ինքզինքը, Քէգ. ոտքի ելաւ և ճերմակ գաւզմիրէ սանտրազգեստ մը հագնելով կամուրջին վրայ ելաւ։ Լուսինկայ գիշեր մըն էր. Քէգ. իր սիրեցեալ տեղը յառաջանալով, նստաւ և պատրաստուեցաւ վայելել այդ հիանալի տեսարանը։ Երկրաչափ հրամանատարը վարն էր, իր սենեակին մէջ, և պահնորդը միայն կը հսկէր նաւուն վրայ։

Յանկարծ նէ սարսռաց տեսնելով, կամուրջին վրայ, երեսի վրայ, իր ամբողջ երկայնութեամբը պառկած, Սիրայի չքնաղ մարմինը, թեթեւ հագուստներու մէջ փաթթուած, որ կը ծածանէին մեղմիկ հովէն։ Սիրա այնքան բուռն փշաով մը տառապող մէկու մը կացութիւնը ունէր, որ Քէգ. ամէն բան մոռնալով, վշտաշարչար էակ մը միայն տեսաւ իր աչքերուն առջեւ, և ձեռքը անոր ուսին դնելով, ըսաւ ցած ձայնով.

—Սիրա՛։

Անոր չօշափումէն սարսռալով, որպէս թէ իժէ մը խայթուած ըլլար, Սիրա վեր ելաւ անմիջապէս գրեթէ ճիչեր արձկելով.

—Մի դպչիք ինծի. կատե՜մ... կատե՜մ ձեզի։

Քէգ. մոռցաւ իր ընելիք կծու յանդիմանութիւնները ի տես անոր դէմքը պատող անպատում վշտի մը արտայայտութեան և պատասխանեց մեծ բարեսրտութեամբ.

—Խե՜ղճ աղջիկ, ինչո՞ւ այդչափ դժբաղդ կընէք ինքզինքնիդ. ի՞նչ ըրած եմ ձեզի որ կատէք զիս։

—Ի՞նչ ըրի՜...ք, գոչեց աղջիկը կատաղութենէն բոցբոքած աչքերով։ Ի՞ժ, ո՛ձ, կը հարցնէք թէ ի՞նչ ըրիք ինծի։ Չէ՞ մի որ գրաւեցիք անոր սէրը, որուն համար կեանքս ու հոգիս կուտայի ես։ Չէ՞ մի որ պատուար կանգնեցաք իմին և անոր միջեւ, որ միակ էակն է աշխարհի վրայ զոր կրնամ և կուզեմ սիրել։ Պատասխանեցէք, քսու մատնիչ, չըրի՞ք այդ բաները։

Քէգ. ամբողջ մարմնով սկսաւ դողդղալ զգուած բարկութենէ մը, լսելով դժնդակ աղջկան անպատկառ խօսքերը, որ ոտքի ելած էր ամբողջ հասակով, պզտիկ ձեռքերը պրկած, դէմքին գիծերը կնճռոտած, իր խոշոր սեւ աչքերը կատաղութեամբ և մախանքով բոցբոքած։

Այս տեսարանը հանդարտեցուց Քէգը որ պատասխանեց քիչ մը յետոյ, անվրդով կերպարանքով մը.

—Ո՛չ, շատ դրապէս և շատ լրջօրէն, ոչ. այդ տեսակ բան մը ըրած չեմ. և քեզմէ զատ ուրիշ մէկու չէի պատասխաներ այդ տեսակ ամբաստանութեան մը. ծիծաղելի բան է ադ։ Բայց դուք չէք կրնար իրերը տեսնել այնպէս, ինչպէս որ են. կուրցած էք դուք և նախանձը ձեզ կը մոլորեցնէ։ Ուրեմն, անգամ մըն ալ կը պատասխանեմ ո՛չ. ձեր բամբասանքներուն և ոչ մէկը ըրած եմ. այդչափ ստորնանալ յանձն չեմ առներ։

Եւ Քէգ. չկրցնալով խօսքերը խածաւ երբ միեւնոյն ատեն նէ ալ վեր կը բարձրանար իր ամբողջ մարմնով.

—Կեղծ է, գոչեց Սիրա բարկութենէն կասկարմիր կտրած և վեր բարձրացնելով իր կռուփը, անոր գլխուն իջեցնելու համար կարծես։ Շատ աղէկ գիտէք թէ ինչ որ կըսէք կեղծ են, ով դուք պաղ արեան ծնունդ դժկամակ մազերնիդ. Բայց Աստուած վկայ թէ զայն կը պաշտեմ, թէ չպիտի ըլլաք անոր կինը... ո՛չ, երբեք։

Այս վերջին բառերը արտասանեց շչելով իր սեղմուած ակռաներուն մէջէն, այնպիսի խառնած կատաղութեամբ մը որ Քէգ. զարհուրեցաւ մնաց։

Ձիգ մը ընելով ժողվեց ինքզինքը և պատասխանեց միեւնոյն անվրդով ձայնով.

—Երբեք չեմ փափաքիր, ոչ ալ ինք, որ իրեն կինը ըլլամ։ Կարծեմ թէ Սիրա, դուք ինձմէ շատ աւելի յարմար էք ծովահէնի մը կինը ըլլալու։

Հեգնողական թեթեւ շեշտ մը կար Քէգի ձայնին մէջ, զոր չէր կրցած զսպել, և որ բոլորովին կատղեցուց հրատոչոր աղջիկը։ Էգ վագրի մը բոցավառ աչքերով անոր նայեցաւ, կատաղութենէն սարսռաց և բարկութենէն Սիրա անկարող կըլլար խօսելու։

Քէգ. նշմարեց անոր ջղապիրկ դէմքը և չփափաքելով շատ այդպիսի ստորնացուցիչ դիրքի մը մէջ մնալ, ոտքի ելաւ և դէպի սենեակը յառաջացաւ հանդարտ երեւոյթով մը, ըսելով.

—Գիշեր բարի, Սիրա։ Յուսամ թէ կը մտածէք բառերնուս վրայ և աւելի լաւ կերպով կը խորհիք։ Մինչեւ այն ատեն մի ծառայէք ինծի։

Տակաւին Սիրա իր կատաղութիւնը զսպելու ժամանակ չունեցած, Քէգ. իր սենեակը մտած էր, դրան բանալին դարձնելով, վասն զի նէ կը զգար թէ Սիրա իր այդ գրգռուած վիճակին մէջ կրնար անմիջական վրէժխնդրութեան մը դիմել։

(Շարունակելի)